

17.3 Použití konjunktivu

Existuje sedm různých konstrukcí, v nichž se konjunktiv používá. Konjunktiv se v těchto konstrukcích musí vyskytovat a jinde se vyskytovat nebude. První dvě jsou mnohem běžnější než ostatní. V jakékoli konstrukci rozdíl mezi časy je stejný – přezens, když se na činnost/děj nahlíží jako na (sou)část procesu (nepřetržitého nebo opakovaného), jinak aorist, stejně jako v infinitivu a imperativu.

Důležitá gramatika

konjunktiv přítentu – nedokonavost

konjunktiv aoristu – dokonavost

17.3.1 Neurčité věty

Věty, které mluví o osobě, místě nebo čase, které nejsou určité, používají slovo (částici) *άν* spolu s konjunktivem pro vyjádření této neurčitosti.

Tato neurčitost je v češtině často vyjádřena slovem -koli.

ός – kdo ός άν + konjunktiv – kdokoli

όπου – kde όπου άν + konjunktiv – kdekoli

ότε – kde όταν + konjunktiv – kdekoli

Příklady

Mk 3,35: ός άν ποιηση το θελημα του θεου ...

– kdokoli učiní vůli Boží ...

Mt 6,6: συ δε όταν προσευχη ... – ale kdykoli se modlíš ...

Zjv 14,4: ούτοι οί ακολουθουντες τω αρνιω όπου άν ύπαγη.

– Tito, kteří následují Beránka, kamkoli jde.

Poznámky

- Někdy se místo $\alpha\nu$ používá $\epsilon\alpha\nu$.

Kol 3,23: $\bar{\omicron}$ $\epsilon\alpha\nu$ ποιητε, $\epsilon\kappa$ ψυχης ἐργαζεσθε ὡς τῷ κυρίῳ καὶ οὐκ ἀνθρώποις. –

Cokoli činíte, dělejte [to] z duše¹ jako pro Pána a ne jako pro lidi.

- Význam věty je často neurčitý, a proto řečtina použije neurčitou konstrukci, když použití „-koli“ se zdá být nevhodné v češtině. Například Mt 6,6 ὅταν προσευχη znamená „kdykoli se modlíš“ – co pak následuje, je obecné pravidlo, ne instrukce pro zvláštní příležitost. V češtině však toto lze přeložit jako „když se modlíš“. ...

17.3.2 Účelové věty

Už jsme viděli, že účel lze vyjádřit jednoduše použitím infinitivu. Například ἦλθεν γραψαι βιβλιον. – Přišla, aby napsala knihu.

Alternativou k tomuto je použití spojky $\iota\nu\alpha$ s konjunktivem. Zápor pak je $\iota\nu\alpha$ μη, ačkoli někdy se používá samotné μη.

Důležitá gramatika

$\iota\nu\alpha$ + konjunktiv = účel

Příklady

Jn 8,59: ἦραν οὖν λίθους $\iota\nu\alpha$ βαλωσιν ἐπ' αὐτον.

– Proto zvedli kameny, aby [je] hodili na něj.

Mt 7,1: μη κρινετε, $\iota\nu\alpha$ μη κριθητε.

– Nesud'te, abyste nebyli odsouzeni.

¹ = z celého srdce

Flp 1,9: και τουτο προσευχομαι, ινα η αγαπη υμων ... περισσειη ...

– A modlím se za toto, aby vaše láska ... překypovala ...

Poznámka: όπως s konjunktivem je mnohem neobvyklejší alternativa pro ινα s konjunktivem.

Nápověda

Podívali jsme se na dvě nejběžnější použití konjunktivu. Všimněte si, že každé má „vlajkové slovo“ – αν (εαν) nebo ινα (όπως) – které vás upozorňuje na skutečnost, že bude následovat konjunktiv.

